

Projecte de Decret sobre el model de governança de la pesca professional a Catalunya

Elaborat per la Direcció General de Pesca i Afers Marítims

Memòria d'avaluació d'impacte de les mesures proposades

1. Anàlisi del context i identificació de les opcions de regulació

A. Identificació del problema

L'Objectiu últim de qualsevol activitat pesquera amb perspectives de futur passa per establir els mecanismes que permetin assolir la sostenibilitat de la pesquera, això es el que tècnicament s'anomena Rendiment Màxim Sostenible (RMS). Els coeficients de mortalitats per pesca en les diferents àrees de gestió de la Mediterrània (GSA), superen en molt els valors de referència (F01) per a les principals espècies d'interès comercial segons els càlculs de l'Institut Español de Oceanografia (IEO). Amb l'experiència adquirida durant aquests darrers anys en aplicació dels plans de gestió que ha calgut desenvolupar en aplicació de la reglamentació europea, la Direcció General de Pesca i Afers Marítims ha establert un model de gestió basat en el seguiment científic de la pesquera, en la coresponsabilitat del sector i en una gestió adaptativa.

Les causes que han allunyat les diverses modalitats pesqueres del RMS han estat diverses. L'acció antropològica sobre les aigües litoral i el mar en general han estat múltiples, essent encara l'impacte d'algunes d'elles d'indole desconegut: l'efecte del canvi climàtic, els abocaments de residus procedents de l'activitat en terra ferma, els accidents marítims amb vessaments d'hidrocarburs i altres substàncies contaminants, regeneració de platges, etc. Des de l'Administració pesquera i en el marc de les seves possibilitats d'actuació s'ha d'emprendre totes aquelles mesures que es considerin adients per donar resposta al problema de la recuperació dels estocs de les espècies marines afectades per l'activitat pesquera i també la dels seus ecosistemes i hàbitats naturals com a única solució integral per a obtenir i mantenir l'RMS.

La intervenció de l'Administració pesquera catalana, a través d'aquest projecte de Decret ve condicionada en part per la Política Pesquera Comuna (PPC) representada pel Reglament (UE) Núm. 1380/2013 del Parlament Europeu i del Consell d'11 de desembre de 2013 sobre la política pesquera comuna.

D'altra banda, el Reglament 1967/2006, del Consell, de 21 de desembre de 2006, relatiu a les mesures de gestió per a l'explotació sostenible dels recursos pesquers en el mar Mediterrani, estableix com a eina de gestió la posta en marxa de Plans de Gestió, com a eines vàlides per a intervenir en el reajustament de l'esforç pesquer de determinades modalitats. Entenent com a Pla de gestió aquell model de gestió pesquera que persegueix l'explotació sostenible de la pesquera i incorpora un seguiment científic per a procedir a la gestió adaptativa en base als resultats del

Projecte de Decret sobre el model de governança de la pesca professional a Catalunya

Elaborat per la Direcció General de Pesca i Afers Marítims

seguiment, aquest Decret té per objecte establir el marc de governança de la gestió de les activitats vinculades a la pesca professional a Catalunya. Així, el model de governança es desplega, tal com s'estableix en l'article 1 en base a dos eixos prioritaris:

- a). El Pla de gestió com a eina de regulació, seguiment i control de l'activitat pesquera.
- b). L'aplicació del model de cogestió com a instrument decisor de les mesures tècniques aplicades mitjançant els Plans de gestió pesquera.

La intervenció prevista ha de ser un revulsiu que permeti trencar, des de la vesant de l'activitat pesquera, la dinàmica de degradació dels ecosistemes marins i de les poblacions de peixos i d'altres recursos marins vius. El projecte però no parteix del no res, compta amb els antecedents del Pla de Gestió de la Sonsera (PGS) aprovat per l'Ordre AAM/87/2014, de 20 de març, per la qual s'aprova el Pla de gestió de la sonsera al litoral català (2014-2019). El Pla de gestió de la Sonsera es gestiona seguint el model de cogestió, a través del Comitè de Cogestió de la Modalitat de la Sonsera (CCMS), constituït en el marc del procediment de comunicació del Pla de gestió de la sonsera de la Comissió Europea, amb membres de l'administració pesquera estatal i autonòmica, representants de les confraries de pescadors afectades, organitzacions no governamentals i organismes científics, amb unes funcions i procediment d'actuació regulats en la seva acta de constitució. Aquesta Ordre inclou les mesures tècniques d'aplicació del Pla de gestió de la sonsera al litoral català i, a més, mesures per al control de les activitats pesqueres i, per tant, compleix les condicions establertes en l'article 13, apartat 9, del Reglament (CE) núm. 1967/2006 i l'article 14 del Reglament (CE) núm. 1224/2009 del Consell.

En la redacció del present projecte hi han participat diversos representants del Comitè de Cogestió de la Sonsera i en la fase inicial i amb caràcter previ al tràmit d'informació pública han estat consultats els diversos sectors afectats.

El desenvolupament tant dels plans de gestió com del model de cogestió, que es fa en el Decret, té a més la pretensió d'assolir els objectius previstos en el compromís de mantenir, al mateix temps, unes condicions socioeconòmiques dignes per al col·lectiu del sector pesquer. Els mecanismes de cogestió, en els que s'atorga al sector pesquer i més concretament encara, al sector pesquer implicat, un elevat nivell de coresponsabilitat, basa el seu potencial i té com a principal eina de gestió, la limitació de l'esforç pesquer mitjançant jornades de dedicació i la regulació de les captures màximes en base a les possibilitats de comercialització de les mateixes. Aquestes són les eines base que constitueixen les eines base que han de permetre els objectius abans assenyalats.

Quant a la identificació de la població afectada és exclusivament el sector pesquer professional català d'unes dimensions a nivell de flota i de persones directament i

Projecte de Decret sobre el model de governança de la pesca professional a Catalunya

Elaborat per la Direcció General de Pesca i Afers Marítims

indirectament implicades que es recullen en els apartats d'impacte econòmic i social d'aquesta memòria.

Com a resum final de l'exposat en aquest apartat cal contextualitzar la necessitat de l'aprovació de les metodologies de gestió en el marc d'uns ecosistemes marins degradats i unes poblacions amb uns índex de mortalitat per pesca de les principals espècies amb uns valors de referència molt superiors als màxims admissibles i on l'opció de "no fer res" no fa més que donar a un model de gestió que, pel que fa a la part pesquera de la causa del problema, ens ha dut a la situació límit actual.

B. Establiment dels objectius

La gestió de l'activitat pesquera professional com s'ha dit en el punt anterior, té com a objectiu final l'assoliment del Rendiment Màxim Sostenible. Aquesta però no és una tasca o objectiu gens senzilla, ja que l'estat de les poblacions d'espècies d'interès pesquer està sotmesa a moltes variables que van més enllà de la pròpia explotació pesquera. La densitat de les poblacions de peixos estan doncs afectades també pels efectes de la contaminació marina, les malalties, les alteracions climatològiques i meteorològiques i tota aquella altra activitat antropològica que afecta els ecosistemes marins (regeneracions de platges, construccions de ports i altres infraestructures, etc). Cal doncs habilitar metodologies de gestió de caire més transversal que permetin accedir a l'experiència, coneixements i informació d'aquelles activitats que es desenvolupen paral·lelament i en el mateix entorn que la pesca marítima. Els mecanismes de cogestió amb la participació dels diversos col·lectius vinculats al medi marí han de permetre valorar des d'una perspectiva més ampla les variables que poden dificultar l'assoliment dels objectius.

A nivell de concreció i pel que fa a la confluència amb l'RMS, actualment l'objectiu es fixa fonamentalment en l'assoliment dels punts de referència fixats per a les principals espècies objectiu pel Instituto Español de Oceanografía que es recullen en l'Ordre AAA/2808/2012, de 21 de desembre, per la que s'estableix un pla de gestió integral per a la conservació dels recursos pesquers en el Mediterrani afectats per les pesqueres realitzades per xarxes d'encerclament, xarxes d'arrossegament i arts fixes i arts menors, que es revisa i adaptat periòdicament i aprovat per la Comissió Europea.

C. Identificació de les opcions de regulació

L'objecte de la norma és l'establiment d'un marc base homogeni que sigui d'aplicació a totes aquelles disposicions de rang inferior que tinguin per objecte la regulació de les diverses modalitats pesqueres i marisqueres que es desenvolupen a Catalunya. Com a eina marc de gestió pesquera, cal que disposi de la transversalitat al temps que concreció suficient per que sigui jeràrquica i pràcticament una eina útil. El format de

Projecte de Decret sobre el model de governança de la pesca professional a Catalunya

Elaborat per la Direcció General de Pesca i Afers Marítims

publicació ha de ser en aquest cas el de Decret del Govern de Catalunya, ja que desenvolupa normativa europea com són el Reglament 1967/2006, del Consell, de 21 de desembre de 2006, relatiu a les mesures de gestió per a l'explotació sostenible dels recursos pesquers en el mar Mediterrani en quant als principis i els mecanismes per desenvolupar les atribucions i obligacions dels estats en relació al previst en el capítol VII del reglament, relatiu als Plans de gestió i el Reglament (CE) Núm. 1224/2009 del Consell, de 20 de novembre de 2009, pel qual s'estableix un règim especial comunitari de control per garantir el compliment de les normes de la política pesquera comuna, en quant als mecanismes de gestió de l'activitat pesquera i també del seu control i seguiment. D'altra banda el Decret desenvolupa també, la Llei 2/2010, en allò referit a les mesures tècniques de gestió, conservació, protecció i regeneració dels recursos i als Plans específics de gestió per a la conservació i la recuperació dels recursos pesquers i marisquers i a altres mesures destinades a la conservació dels recursos.

Des de la Direcció General de Pesca i Afers Marítims, com a unitat promotora dins del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació, s'ha valorat la possibilitat d'aplicar el model transversal previst en el decret mitjançant cadascuna de les disposicions que puguin afectar les diverses modalitats pesqueres i marisqueres gestionades actualment i en el futur per l'administració pesquera de la Generalitat de Catalunya.

La opció de "no fer res" consistiria en donar continuïtat a un model basat en la publicació de disposicions de rang inferior (Ordres) que, a més de requerir una continua reiteració en l'establiment del marc de gestió, mantindria l'existència de les actuals comissions de seguiment, no dotades de les eines necessàries per a la presa de decisions amb caràcter executiu que el Projecte de decret atorga als comitès de cogestió. A la pràctica representaria mantenir un model de gestió clàssic que no ha comptat mai amb el suport i la participació del sector i amb el qual s'ha arribat a una situació crítica dels estocs.

Al marge de l'opció de no fer res, no només s'han considerat sinó que des de la Direcció General de Pesca i Afers Marítims s'han dut a la pràctica polítiques d'incentiu a la participació del sector pesquer en la gestió de les diverses modalitats de forma desinteressada o a través dels Fons Europeu per a la Pesca i de l'actual Fons Europeu Marítim i Pesquer, però aquests mecanismes han estat insuficients al no dotar als grups de treball de la immediatesa en la capacitat executiva que requereix el model de cogestió pesquera bjoeconòmica en la que és fonament el model de Governança impulsat pel Decret.

2. Anàlisi de l'impacte de l'opció de regulació considerada

A. Informe d'impacte pressupostari

1. VALORACIÓ DELS COST D'ELABORACIÓ I ACTUALITZACIÓ

Projecte de Decret sobre el model de governança de la pesca professional a Catalunya

Elaborat per la Direcció General de Pesca i Afers Marítims

La redacció del Decret s'emmarca dins les competències de la Direcció General de Pesca i Afers Marítims.

2. VALORACIÓ DEL COST DE COMPLIMENT DE LA NORMA

2.1. REALITAT ECONÒMICA DEL SECTOR

La publicació del present Decret s'emmarca dins el marc de la gestió de l'activitat pesquera professional i està orientada a garantir la sostenibilitat de la pesca, la continuïtat del recurs i la igualtat d'oportunitats entre els pescadors de les diferents confraries de pescadors de Catalunya.

2.2. VALORACIÓ DEL COMPLIMENT DE LA NORMA PER L'ADMINISTRACIÓ

La publicació del present Decret no comporta cap despesa econòmica per al Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació. La gestió dels recursos marins s'enquadra dins l'àmbit del Servei de Recursos Marins.

3. VALORACIÓ DEL COST DE LA VIGILÀNCIA I CONTROL

La normativa general vinculada a l'activitat inspectora de la pesca professional la recull la Llei 2/2010, de 18 de febrer, de pesca i acció marítimes. Concretament l'article 117 estableix que correspon al departament competent en matèria de pesca i acció marítimes controlar les activitats regulades per a aquesta Llei i garantir el compliment del que s'hi estableix, mitjançant la inspecció, l'adopció de mesures provisionals i la imposició de les sancions pertinents. D'altra banda, l'article 49.1.f) del Decret 270/2013, de 23 de desembre, de reestructuració del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural, estableix que la Direcció General de Pesca i Afers Marítims té entre altres funcions, aprovar el Pla general de control i inspecció en les matèries competència de la Direcció General.

De totes maneres, forma part de la tramitació del present projecte de Decret, la petició que s'emeti el preceptiu informe d'impacte pressupostari per part de la Subdirecció General de Gestió Econòmica, Contractació i Patrimoni d'aquest Departament.

B. Informe d'impacte econòmic i social del projecte de model de governança. Benefici i cost d'implantació.

Aquest projecte ha de preveure d'una manera prioritària el compliment del Codi de Conducta de les Pesqueries Responsables (FAO, 1995), l'establiment d'un sistema de gestió adaptativa, i l'aplicació del principi de precaució.

D'altra banda el projecte s'ha de desenvolupar i posar en marxa, dotant-lo amb els mecanismes jurídics, tècnics, administratius, econòmics, i àdhuc polítics, adients per

Projecte de Decret sobre el model de governança de la pesca professional a Catalunya

Elaborat per la Direcció General de Pesca i Afers Marítims

garantir la seva continuïtat i eficàcia. El model de governança català afegeix a més com a eina complementària, la implantació de la cogestió entre tots els agents implicats en l'activitat pesquera com a mecanisme de presa de decisions en el desenvolupament i adaptació dels plans de gestió endegats (veure Annex C. Model teòric de cogestió pesquera).

La mida física, relativament petita, de Catalunya i les característiques de la seva pesca, sense la presència de grans empreses, la col·loquen en una situació òptima per desenvolupar els plans de gestió pesquera, inexistents fins fa pocs anys. Tal com ja s'ha demostrat en el cas del Pla de Gestió de la Sonsera, el model genèric català de governança pot servir de model pilot per altres zones de la Mediterrània i, fins i tot, del món.

En aquest apartat d'impacte econòmic i social de la implantació del model de governança de la pesca professional a Catalunya, s'ha anat justificant la necessitat d'establir plans de gestió amb mecanismes de cogestió com a eina per a reduir la situació de sobreexplotació en la que es troben pràcticament totes les pesqueres a nivell de la Mediterrània. Catalunya malauradament no n'és una excepció.

El model tradicional de gestió pesquera ha estat basat en l'establiment d'una norma de regulació de cadascuna de les modalitats en la que en el seu articulat es llisten un seguit de mesures tècniques de gestió, en general totes elles restrictives o coercitives, que han de ser aplicades i/o complides per part del pescadors. Aquestes disposicions duen associades un dispositiu de control i inspecció totalment aliè al sector, responsable de vetllar pel compliment dels preceptes establerts en cada normativa. En aquest model, les mesures de gestió estan basades generalment en uns coneixements científics bàsics, generalment exclusivament biològics, sobre uns caladors determinats o sobre les espècies objectiu. Des de la data d'entrada en vigor de la disposició, aquesta s'aplica sense cap tipus de seguiment científic amb la consideració de que les mesures de gestió aplicades són les més adients i poden tenir una llarga durada en el temps. Aquesta metodologia clàssica, ha dut les pesqueres a la situació actual, que en general podem qualificar en estat de sobreexplotació, acompanyada en molts casos de la degradació dels ecosistemes marins que duen associades. Si bé és cert que no ha estat únicament l'activitat pesquera la causant de la situació actual – cal tenir en compte altres factors incidentals com la contaminació, els efectes del canvi climàtic i en general les actuacions antropogèniques a nivell del litoral o del subsòl marí – si que resulta evident que cal actuar sobre unes metodologies de gestió pesquera que s'han mostrat totalment ineficaces. Cal arbitrar nous sistemes que incitin al sector pesquer a participar en la gestió de l'explotació dels recursos i establir mecanismes que garanteixin un seguiment i evolució correctes de l'estat de les poblacions de les espècies objectius i dels seus ecosistemes involucrant-hi i fent partícips també a la resta de col·lectius implicats i interessats en la seva conservació. Arribats a aquest punt és quan podem començar a parlar de plans de gestió i de comitès de cogestió, en definitiva dels dos eixos del model de la governança de la pesca professional a Catalunya.

Projecte de Decret sobre el model de governança de la pesca professional a Catalunya

Elaborat per la Direcció General de Pesca i Afers Marítims

Amb els plans de gestió, impulsats definitivament a la Mediterrània amb la publicació del Reglament (CE) 1967/2006, de Pesca al Mediterrani, tenim la primera eina moderna de gestió pesquera.

A diferència de la gestió clàssica, els plans de gestió duen associat un seguiment tècnic-científic continuat tendent a garantir en tot moment l'evolució i l'eficàcia de les mesures tècniques de gestió aplicades. A més a més, i així es contempla en el model que es vol implementar a Catalunya amb el present decret, el seguiment tècnic-científic porta associada una gestió adaptativa en temps real, que en base a l'evolució dels paràmetres de referència del seguiment, implica un ajustament en cada moment de les mesures tècniques del Pla. Les disposicions normatives ja no són inamovibles, sinó que s'ajusten en cada moment als resultats de les avaluacions que a més, van més enllà de l'àmbit estrictament biològic. Aquí comencem ja a parlar de gestió bioeconòmica. El mar és l'habitat natural de les espècies pesqueres i el reservori que cal preservar. Dins l'objectiu de no superar en cap moment el Rendiment Màxim Sostenible (RMS) de l'activitat pesquera i amb el major respecte al Codi de Conducta per a la Pesca Responsable de la FAO, el model pesquer català té l'objectiu de no extreure de l'ecosistema més captures que les que pot absorbir el mercat, i no només això, persegueix obtenir el millor preu de comercialització en base a reduir al mínim l'extracció de peix. El producte pesquer català és un producte de proximitat, fresc, subhastat diàriament a les llotges i que cal valoritzar amb marques de qualitat i altres estratègies comercials que donin al producte aquell plus que permeti al sector pesquer mantenir unes condicions socioeconòmiques coherents amb les de la resta de la ciutadania del país.

Els beneficis però que comportarà la implantació del nou model de governança va més enllà de l'exposat fins ara en relació al garantiment de la sostenibilitat biològica d'espècies objectius i acompanyants i la socioeconòmica del propi sector. El decret incorpora un component de gestió ecosistèmica de les pesqueres. L'activitat extractiva s'ha d'entendre en el marc del conjunt dels ecosistemes marins existents en cadascun dels caladors. El respecte cap a la resta d'espècies animals i vegetals i tanmateix cap als habitats en general, és el complement del nou model. El seguiment científic s'ha d'estendre a la totalitat de l'ecosistema afectat sempre que sigui econòmicament viable i quan això no pugui ser possible, a causa de la magnitud del cost o la dificultat tècnica, el pla de gestió actuarà en base al criteri de precaució abans exposat, que opta per incrementar la reducció de l'esforç en una determinada pesquera, a mesura que disminueix la certesa de les dades científiques i altres fonts fiables d'informació que permetin determinar el seu probable impacte en les poblacions i en els ecosistemes marins sobre els que incideix.

Des del punt de vista de la Direcció general de Pesca i Afers Marítims el model però, quedaria coix sense incorporar a la responsabilitat de la gestió als diversos agents implicats en l'activitat. Cal fer partícips de la gestió a científics, ecologistes però fonamentalment al propi sector pesquer. Els beneficis d'integrar el pescador en la presa de decisions són múltiples. Cal que participi no només en la gestió biològica, per que entengui la necessitat de preservar la conservació d'espècies i hàbitats, sinó també en la gestió econòmica, que en ocasions i atenent a les lleis del mercat,

Projecte de Decret sobre el model de governança de la pesca professional a Catalunya

Elaborat per la Direcció General de Pesca i Afers Marítims

representa pescar menys per guanyar més. Amb l'experiència en el Pla de Gestió de la Sonsera, s'observa que de la implicació dels pescadors se'n deriva un augment de la solidaritat entre ells, de forma que s'associen per compartir captures o quotes i s'involucren entre ells en el control del compliment de les normes relatives a les mesures tècniques de gestió de l'activitat. També, la proximitat entre científics, ecologistes i pescadors, llima discrepàncies entre les diverses visions d'entendre la gestió de l'activitat pesquera al temps que propicia l'entesa i redueix la desconfiança que tradicionalment hi ha hagut entre aquests col·lectius.

Fins aquí els beneficis de la implantació del model de governança. En quant als costos, és important deixar constància que tot i que el model pot ser considerat pioner dins el marc de la Mediterrània, tal com ja hem comentat, els nous mecanismes de cofinançament de la Política Pesquera Comuna ha previst en el nou Fons Europeu Marítim i Pesquer (FEMP) la subvenció de les despeses vinculades als plans de gestió i als seus seguiments. Des de la Direcció General de Pesca i Afers Marítims tenim el convenciment que el nou model de governança no comporta altre tipus de cost que no sigui estrictament econòmic. La pràctica demostra que les reduccions d'esforç pesquer no sempre comporten la reducció dels beneficis, ja que una menor oferta de producte usualment significa un alça en el preu de venda, quedant així compensades les possibles pèrdues per disminució de les captures. En qualsevol cas però, el FEMP preveu també diversos mecanismes que poden servir per pal·liar pèrdues econòmiques a curt termini.

Així, polítiques basades en la implantació del que ja podem anomenar plans de cogestió, basades en l'assoliment del Rendiment Màxim Sostenible, la gestió adaptativa en base als resultats dels estudis de seguiment tècnic-científic, que apliquen criteris precautoris davant dels dubtes i basats en un enfocament ecosistèmic, mai poden tenir un cost a llarg termini, especialment si es compara amb una gestió tradicional mancada de coneixements ni seguiment tècnic-científic que extreu recursos d'un determinat calador fins que la pèrdua de rendibilitat obliga al tancament de la pesquera pel col·lapse de les espècies objectiu. Només recordar els costos de gestions ineficaces que van dur per exemple al col·lapse de l'anxova del Cantàbric o del bacallà de Terranova i que van comportar l'amarrament de grans flotes.

DETALL DE LES DADÈS TÈCNIQUES I MACROECONÒMIQUES RELATIVES A L'ACTIVITAT AFECTADA

El detall de les dades tècniques i macroeconòmiques de l'activitat econòmica afectada es recullen en l'Annex B. Detall de dades tècniques i macroeconòmiques de l'activitat afectada.

C. Informe d'impacte normatiu en termes de simplificació i reducció de càrregues administratives

Projecte de Decret sobre el model de governança de la pesca professional a Catalunya

Elaborat per la Direcció General de Pesca i Afers Marítims

Identificació, quantificació i justificació de les càrregues administratives que generi el compliment de les mesures proposades.

En aquest apartat distingirem els dos aspectes següents:

- 1) Identificació de l'activitat econòmica i del sector afectat.
- 2) Identificació, quantificació i justificació de les càrregues administratives.

IDENTIFICACIÓ DE L'ACTIVITAT ECONOMICA I DEL SECTOR AFECTAT

L'activitat econòmica afectada és la pesca professional, tant la marítima com la que es practica en les aigües continentals.

IDENTIFICACIÓ, QUANTIFICACIÓ I JUSTIFICACIÓ DE LES CÀRREGUES ADMINISTRATIVES

L'objecte d'aquest Decret és el d'establir les bases conceptuals per a la gestió de la pesca professional a Catalunya. La metodologia d'aplicació de les mesures de gestió no té una afectació directa sobre les càrregues administratives sobre les pimes, ni tampoc sobre la simplificació de procediments i tràmits per a les empreses i persones. Tal s'ha especificat en les diverses memòries que constitueixen l'expedient de tramitació del decret, el contingut del seu articulat es limita a establir un mecanisme de gestió pesquera basat en l'aplicació de mesures tècniques de gestió basades en un seguiment científic de les pesqueres i en una metodologia de presa de decisions basada en la cogestió, model en el que les empreses i persones, a través dels seus representants, hi participen de forma activa i decisòria. Aquest model no representa cap increment ni tampoc cap decrement de les càrregues que puguin recaure sobre empreses (pimes) i/o persones.

El mecanisme de gestió mitjançant l'aplicació de mesures tècniques a través de Plans de gestió Plurianuals ens ve "de facto" imposat per la Reglamentació de la Política Pesquera Comuna. El decret preveu unes singularitats en el contingut d'aquests Plans que van més enllà de la gestió pesquera clàssica i abasten aspectes tals com la gestió bioeconòmica i ecosistèmica sense altre objectiu que garantir la continuïtat de l'activitat pesquera arribant a l'assoliment d'una explotació pesquera sostenible en el temps. Pel que fa al mecanisme de cogestió, no fa altre cosa que repartir la capacitat de presa de decisions entre els múltiples agents que tenen interessos (de diferent índole) en l'entorn marí. Les càrregues futures que com a conseqüència de l'aplicació de mesures tècniques de gestió puguin afectar a les empreses (pimes) o persones, són independents de quin sigui el model de gestió aplicat: la cogestió o el model vertical. En qualsevol cas, en igualtat de pressió de càrregues sobre les empreses, les possibilitats que ofereix el model de gestió basat en el coneixement i l'acord en lloc de la imposició, ofereix més expectatives d'èxit i benefici socioeconòmic per a les empreses que el que ha dut a la pesca a la situació de crisi actual.

Projecte de Decret sobre el model de governança de la pesca professional a Catalunya

Elaborat per la Direcció General de Pesca i Afers Marítims

D. Informe d'impacte de gènere

El text del projecte de Decret ha estat tramés al Servei d'Organització del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació per tal que emetés el preceptiu informe d'impacte de gènere. Aquest informe ha estat emès el dia 29 de juny de 2016 i és favorable atès que no s'ha detectat que al text es faci un ús sexista del llenguatge.

3. Comparació de les opcions de regulació

Les úniques opcions a considerar són regular normativament el model de cogestió o bé no fer cap regulació. Les normes obligatòries que afecten la pesca venen establertes per la Política Pesquera Comuna i per la regulació específica de la pesca en la Mediterrània, per tant el sector pesquer català ja ve obligat a exercir l'activitat pesquera en les condicions establertes per aquesta normativa. L'única cosa que es pot afegir és la participació dels operadors afectats en el disseny de com aplicar aquestes mesures, i per aconseguir-lo amb major eficàcia, s'ha considerat millor contenir-lo en una norma.

4. Implementació seguiment i avaluació de la norma

L'aprovació del decret sobre el model de governança de la pesca professional a Catalunya ha de comportar immediatament l'adaptació d'alguns dels plans de gestió vigents al seu contingut. La necessitat de dotar als comitès de cogestió, grups de treball o comissions de seguiment constituïts en el marc d'una legalitat que no els atorga una capacitat de decisió real fa que sigui necessari que plans de gestió com el de la sonsera o el de les dragues per a embarcació requereixin una adaptació immediata a les directrius i a les potencialitats que el decret preveu.

El contingut del decret no ha estat el fruit d'una decisió sobtada i imaginativa dels tècnics de la Direcció General de Pesca i Afers Marítims, l'articulat que ara es valora ha estat la conseqüència de més d'un lustre aplicant el model al Pla de Gestió de la Sonsera, de la valoració de l'èxit del model, en moments de grans captures i grans beneficis per part de les empreses vinculades al pla, però també en moments difícils en que s'ha hagut d'aturar la pesquera per manca de recurs. L'aprenentatge de més de cinc anys de reunions de la Comissió Tècnica i del Ple han servit per saber amb exactitud quina es la proposta de model de gestió pesquera que es vol aplicar i impulsar des de Catalunya i que ja té el reconeixement de diverses institucions d'àmbit internacional. El decret es la eina que ha de donar forma i força legal al model.

Finalment pel que fa al seguiment i l'avaluació de la norma, només cal valorar el mecanisme de presa de decisions per percebre que es tracta d'un model que es autoalimenta, que aprèn de si mateix. El acord del Ple o en el seu cas de la mateixa

Projecte de Decret sobre el model de governança de la pesca professional a Catalunya

Elaborat per la Direcció General de Pesca i Afers Marítims

Comissió Tècnica, a partir d'una estructura mínima inviolable, disposa d'enes que permeten l'avaluació el seu correcte funcionament i emprendre o proposar les mesures correctores adients. El model de cogestió és un model àgil, que valora i reacciona en temps real per prendre aquelles decisions que permetin aplicar les mesures correctores en gestió pesquera o en el seu propi funcionament permeten en cada moment la incorporació de nous actors que puguin participar de la presa de decisions.

Barcelona, 27 de juny de 2017

Rosario Allué Puyuelo
Cap de Servei de Recursos Marins

Carles Valcarce Ferrer
Assessor jurídic

Sergi Tudela i Casanovàs
Director general de Pesca i Afers Marítims

Projecte de Decret sobre el model de governança de la pesca professional a Catalunya

Elaborat per la Direcció General de Pesca i Afers Marítims

5. Annexos

Annex A. Test de Pimes

Identificació de la població d'empreses afectades		
1. Estimació del nombre d'empreses del sector afectat i del seu volum de negoci, diferenciades segons la seva dimensió: Microempreses: Empreses (embarcacions): 837 empreses – facturació: 101.743,04 milers d'euros 2. Estimació del nombre de treballadors ocupats a les pimes del sector: 2.800 treballadors. Observacions: <i>Cadascuna de les embarcacions constitueix una unitat empresarial formada per varis membres de la família que són copropietaris. A l'hora d'identificar la població d'empreses afectades Es consideren únicament els treballadors embarcats que efectuen l'activitat pesquera. a propietaris consideren la resta de membres de la família que poden ser participants de l'empresa i que poden intervenir en la seva gestió econòmica o en tasques de manteniment de l'embarcació, arts i ormeigs.</i>		
Consulta al sector afectat		
3. S'ha consultat les pimes del sector afectat o les associacions empresarials que les representen sobre el disseny de la norma i les opcions de regulació abans de començar la tramitació?	Si ☒	No ☐
4. En el tràmit d'audiència es consultarà almenys aquelles associacions empresarials que representin la major part de les pimes del sector afectat?	☒	☐
Observacions: <i>Només han estat efectuats comentaris per una de les associacions d'empreses del sector. Només dues associacions no professionals han efectuat esmenes durant el tràmit d'audiència en el sentit de tenir més protagonisme en el contingut del Decret.</i>		

Projecte de Decret sobre el model de governança de la pesca professional a Catalunya

Elaborat per la Direcció General de Pesca i Afers Marítims

Mesurament de l'impacte sobre les pimes

	Si	No
5. S'ha quantificat les càrregues administratives que es deriven del compliment de les mesures proposades?	☒	☐
6. S'ha quantificat els costos financers o els costos substantius més rellevants de la proposta normativa?	☐	☒
7. Es garanteix que els costos que es generen per a les pimes no impliquen desavantatges competitiu en relació amb les empreses de major dimensió?	☒	☐
8. Es garanteix que les pimes poden operar en condicions de lliure competència en el mercat?	☒	☐

Observacions:

El Decret no genera càrregues administratives sobre les pimes ni tampoc sobre l'administració. Les càrregues que es generen en aplicació de les mesures de gestió ja siguin procedents d'obligacions de reglamentació internacional a la que estem sotmesos com a Estat, o d'aquelles que l'administració pesquera catalana pugui preveure com a eina per donar solució a les problemàtiques detectades, són independents del model de gestió emprat. En qualsevol cas, la participació del propi sector afectat en la cogestió de l'activitat només pot repercutir en una reducció de les càrregues que els puguin repercutir en el desplegament normatiu futur en matèria pesquera.

Valoració de mesures específiques per a les pimes

	Si	No
9. S'ha avaluat alguna opció que simplifiqui o flexibilitzi el compliment de la regulació per a les empreses més petites i, alhora, permeti assolir els objectius públics perseguits?	☐	☒
Alguns exemples són:		
a. Exempcions temporals o períodes transitoris més llargs.b. Exempcions totals o parcials.c. Reduccions o bonificacions de quotes i ajudes financeres directes.d. Simplificació d'obligacions d'informació.e. Campanyes informatives, guies d'usuari, formació específica, atenció a l'usuari o altres mesures per millorar l'accés a la informació.f. Altres mesures que beneficiïn especialment les pimes.		
10. S'ha adoptat alguna d'aquestes opcions de regulació més flexibles per a les pimes a la proposta normativa?	☐	☒
11. S'ha redactat la proposta normativa en un llenguatge senzill i comprensible per a	☒	☐

Projecte de Decret sobre el model de governança de la pesca professional a Catalunya

Elaborat per la Direcció General de Pesca i Afers Marítims

una persona sense formació específica en dret?

12. Es contribueix a simplificar el marc regulador del sector per tal de fer-lo més accessible?

Observacions:

El sector de la pesca marítima a Catalunya està conformat per empreses de molt petites dimensions, en general d'un màxim de 2 fins a una dotzena de treballadors. L'articulat del Decret, no té relació amb càrregues administratives que puguin afectar les pimes, sinó que manté una orientació en el sentit d'oferir-los una participació més activa que la que actualment existeix en el procés de gestió de l'activitat que desenvolupen.

B

Altres annexos:

La definició de pimes comprèn totes les empreses que tenen menys de 250 treballadors i un volum de negocis que no supera els 50 milions € o un balanç general anual que no excedeix els 43 milions €, segons preveu la Recomanació 2003/361/CE, de la Comissió, de 6 de maig de 2003. Dins aquesta categoria, les microempreses són aquelles empreses que tenen de 0 a 9 treballadors, i un volum de negocis o un balanç general anual que no supera els 2 milions €; les petites tenen de 10 a 49 treballadors i un volum de negocis o un balanç general anual que no supera els 10 milions €; i les mitjanes de 50 a 249 i un volum de negocis que no supera els 50 milions € o un balanç general anual que no excedeix els 43 milions €.

Projecte de Decret sobre el model de governança de la pesca professional a Catalunya

Elaborat per la Direcció General de Pesca i Afers Marítims

Annex B. Detall de dades tècniques i macroeconòmiques de l'activitat afectada.

El futur de la pesca passa pel control de les flotes i la sostenibilitat dels recursos. L'establiment d'un model base únic per a la gestió dels recursos pesquers en matèria de pesca i marisqueig competència de la Generalitat de Catalunya, ha de ser una eina prou potent com per garantir una gestió bioeconòmica del recurs, que garanteixi la sostenibilitat econòmica del sector al tems que la de la pesquera.

La flota pesquera catalana disposava a finals de l'any 2015 d'un total de 837 embarcacions, amb un tonatge de 21.198,43 GT i 134.360,96 CV de potència.

En la següent taula es recull el resum de la flota catalana a final de 2015. El grup més important a nivell de nombre d'embarcacions és precisament el de la flota d'arts menors, tot i que per dimensions de les barques o volum de les descàrregues no té la significació de les modalitats industrials com l'arrossegament o l'encerclament.

Modalitat	Embarcacions	GT	TRB	CV
Arrossegament	243	13.491,71	10.216,86	63.959,92
Arts menors	404	1.674,14	1.935,67	20.580,01
Encerclament tonyina vermella	6	1.612,36	1.297,28	7.947,00
Encerclament	84	3.211,43	2.980,88	23.795,46
Palangre de fons	42	413,21	458,21	4.864,10
Palangre de superfície	13	389,91	324,46	1.943,00
Auxiliars	45	405,67	465,23	11.271,47
Total general	837	21.198,43	17.678,59	134.360,96

GT: Arqueig brut (Gross Tonnage); TRB: Tones de Registre Brut; CV: Cavalls de vapor.

Pel que fa a l'evolució de la flota pesquera catalana en els darrers anys pot apreciar-se clarament en el següent gràfic que el nombre d'embarcacions segueix una tendència decreixent. Aquest fet posa de manifest la necessitat d'establir nous mecanismes de gestió que permetin revertir en els propers anys la caiguda del registre i del número d'unitats.

Projecte de Decret sobre el model de governança de la pesca professional a Catalunya

Elaborat per la Direcció General de Pesca i Afers Marítims

Modalitat	Nombre d'embarcacions												
	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003
Arrossegament	243	256	272	271	285	288	298	309	331	346	346	349	356
Arts menors	404	422	447	469	553	549	537	598	700	771	779	787	796
Tonyina (encerclament)	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
Encerclament	84	86	87	88	85	91	93	95	100	109	112	113	119
Palangre de fons	42	45	45	46	45	54	53	52	56	68	68	72	72
Palangre de superfície	13	13	12	11	12	12	12	10	10	11	10	10	9
Auxiliars	45	41	46	46	6	39	37	44	43	38	30	24	24
Total embarcacions	837	869	915	937	1.022	1.039	1.036	1.114	1.246	1.349	1.351	1.361	1.382

La distribució de la flota per províncies a final de 2015 era la següent:

Barcelona

Modalitat	Embarcacions	GT	TRB	CV
Arrossegament	50	2.832,62	2.149,39	12.401,96
Arts menors	132	392,54	536,39	5.677,22
Encerclament	38	1.529,20	1.403,38	11.478,52
Palangre de fons	8	53,07	79,58	858,00
Palangre de superfície	4	63,70	50,60	369,00
Auxiliars	3	52,89	52,08	806,00
Total general	235	4.924,02	4.271,42	31.590,70

Projecte de Decret sobre el model de governança de la pesca professional a Catalunya

Elaborat per la Direcció General de Pesca i Afers Marítims

Tarragona

Modalitat	Embarcacions	GT	TRB	CV
Arrossegament	119	5.648,29	4.215,24	26.409,68
Arts menors	126	830,65	806,96	8.429,89
Tonyina d'encerclament	6	1.612,36	1.297,28	7.947,00
Encerclament	20	835,68	797,00	6.189,00
Palangre de fons	4	20,04	24,76	228,00
Palangre de superfície	3	108,68	74,58	394,00
Auxiliars	22	215,04	225,10	5.198,68
Total general	300	9.270,74	7.440,92	54.796,25

Girona

Modalitat	Embarcacions	GT	TRB	CV
Arrossegament	74	5.010,80	3.852,23	25.148,28
Arts menors	146	450,95	592,32	6.472,90
Encerclament	26	846,55	780,50	6.127,94
Palangre de fons	30	340,10	353,87	3.778,10
Palangre de superfície	6	217,53	199,28	1.180,00
Auxiliars	20	137,74	188,05	5.266,79
Total general	302	7.003,67	5.966,25	47.974,01

Tot i que el nombre d'embarcacions esta gairebé igualat entre les demarcacions de Girona i Tarragona, la diferencia en el registre fa que actualment sigui Tarragona la principal zona pesquera de Catalunya a nivell de flota.

Projecte de Decret sobre el model de governança de la pesca professional a Catalunya

Elaborat per la Direcció General de Pesca i Afers Marítims

La distribució de flota per ports seria la següent:

Barcelona

	Arrossegament	Arts menors	Encerclament	Palangre de fons	Palangre de superfície	Auxiliars	Total general
Arenys de Mar	15	34	7	1	1		58
Badalona		19					19
Barcelona	12	2	22				36
Calella		4					4
El Masnou		3					3
Malgrat de Mar		1					1
Mataró		8					8
Montgat		13					13
Pineda de Mar		1					1
Premià de Mar		1					1
Sant Pol de Mar	1	6					7
Sitges		13					13
Vilanova i la Geltrú	22	27	9	7	3	3	71
Total general	50	132	38	8	4	3	235

Girona

	Arrossegament	Arts menors	Encerclament	Palangre de fons	Palangre de superfície	Auxiliars	Total general
Blanes	18	22	6	4	4		54
Cadaqués		7					7
L'Escala		15	7	2		1	25
L'Estartit		12		1			13
Llançà	8	8		4			20
Lloret de Mar		3		1			4
Palamós	23	20	4	6	1	12	66
Port de la Selva	5	8		5		1	19
Roses	20	35	6	6		5	72
Sant Feliu de Guíxols		12	3	1	1		17
Tossa de Mar		4				1	5
Total general	74	146	26	30	6	20	302

Projecte de Decret sobre el model de governança de la pesca professional a Catalunya

Elaborat per la Direcció General de Pesca i Afers Marítims

Tarragona.

	Arrossegament	Arts menors	Encerclament tonyina vermella	Encerclament	Palangre de fons	Palangre de superfície	Auxiliars	Total general
Calafell	2	5			1			8
Cambrils	16	10		4	1			31
Deltobre		15					1	16
L'Ametlla de Mar	21	20	6	7	1	1	12	68
L'Ampolla	2	12			1		3	18
Les Cases d'Alcanar	3	5					5	13
Sant Carles de la Ràpita	45	43					1	89
Tarragona	29	11		9		1		50
Torredembarra	1	5			4	1		7
Total general	119	126	6	26	6	3	22	300

Sant Carles de la Ràpita és actualment el port català amb major número d'embarcacions pesqueres.

Pel que fa a les captures desembarcades per la flota pesquera i l'import en euros de d'aquestes han estat els que es mostren en la taula adjunta:

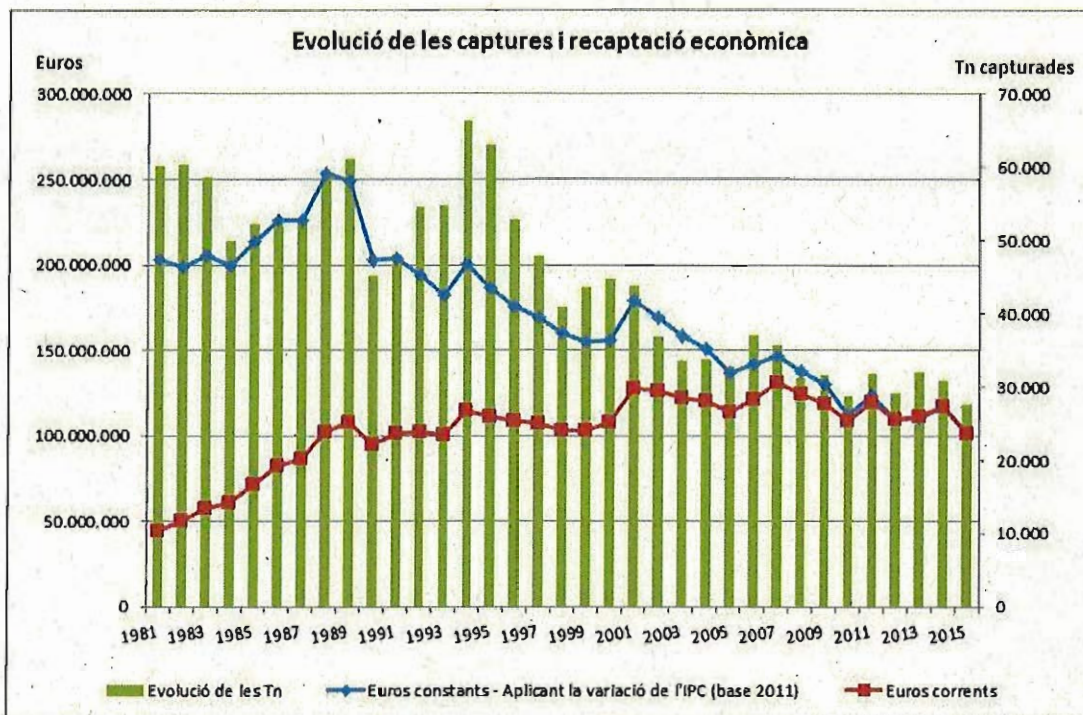
Captures totals (Tn)	27.665,92
Recaptació econòmica (Milers €)	101.743,04
Preu mig (€/kg)	3,68

L'evolució de les captures i del preu de venda en llotja que es mostra en el gràfic següent indiquen una caiguda de tots els paràmetres, tal com ja s'ha vist que passa també amb el nombre de vaixells de la flota i amb la seva capacitat i potència.

Projecte de Decret sobre el model de governança de la pesca professional a Catalunya

Elaborat per la Direcció General de Pesca i Afers Marítims

La modalitat pesquera que ha capturat més peix a les costes catalanes és l'encerclament amb més de 16 mil tones, que representen quasi bé el 60% de les captures. Al ser una modalitat que captura espècies poc preuades, com la sardina i el seitó, el preu mitjà de venda és el més baix 1,30 €/kg i 1,82 €/kg respectivament i només representa poc més del 23% del total de la recaptació.

La segona modalitat en volum de captures és l'arrossegament amb més de 8 mil tones, però en recaptació econòmica es situa en primer lloc amb més de 58 milions d'euros, el que representa més del 57% del total recaptat.

La modalitat que presenta un preu mitjà més elevat és el palangre de fons amb 9,64 euros/kg però només representa 0,82% del total de captures. Aquesta modalitat de pesca és bastant selectiva i es dedica a la captura de espècies demersals com el lluç, el sarg, el pagre o el mero, entre d'altres.

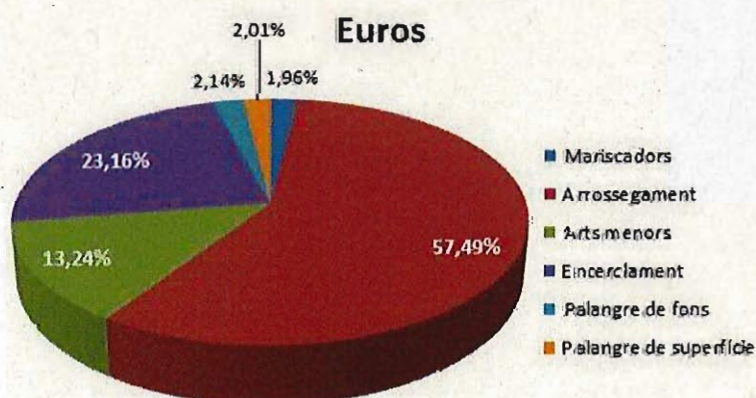
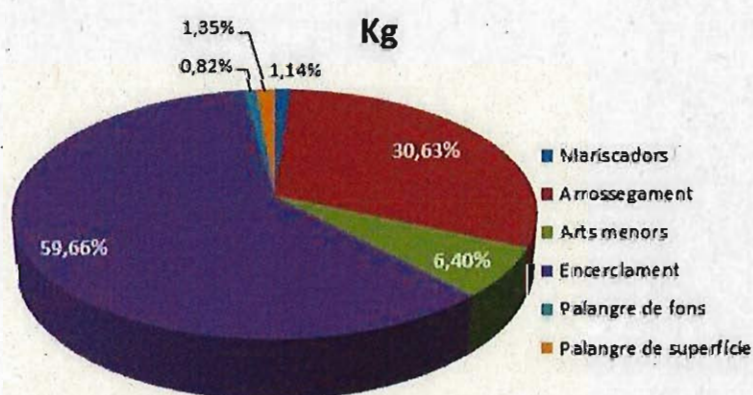
Els arts menors o artesanals han capturat més de 1,7 mil tones, representant més del 6% de les captures totals i un 13,21% de la recaptació. Els mariscadors representen l'1,14% de captures.

Projecte de Decret sobre el model de governança de la pesca professional a Catalunya

Elaborat per la Direcció General de Pesca i Afers Marítims

Modalitat	Captures (kg)	Recaptació (€)	Preu mig (€/kg)
Arrossegament	8.473.212	58.504.362	6,90
Arts menors	1.770.936	13.476.105	7,61
Encerclament	16.506.319	23.565.459	1,43
Palangre de fons	225.920	2.178.594	9,64
Palangre de superfície	372.957	2.041.217	5,47
Mariscador	316.631	1.996.653	6,31

Els principals desembarcaments per llotja corresponen a aquelles amb vendes de peix blau (sardina i seitó): Tarragona, Barcelona i Vilanova i la Geltrú. No obstant això la llotja amb major recaptació per vendes de peix durant l'any 2015 ha estat la de Sant Carles de la Ràpita.

Projecte de Decret sobre el model de governança de la pesca professional a Catalunya

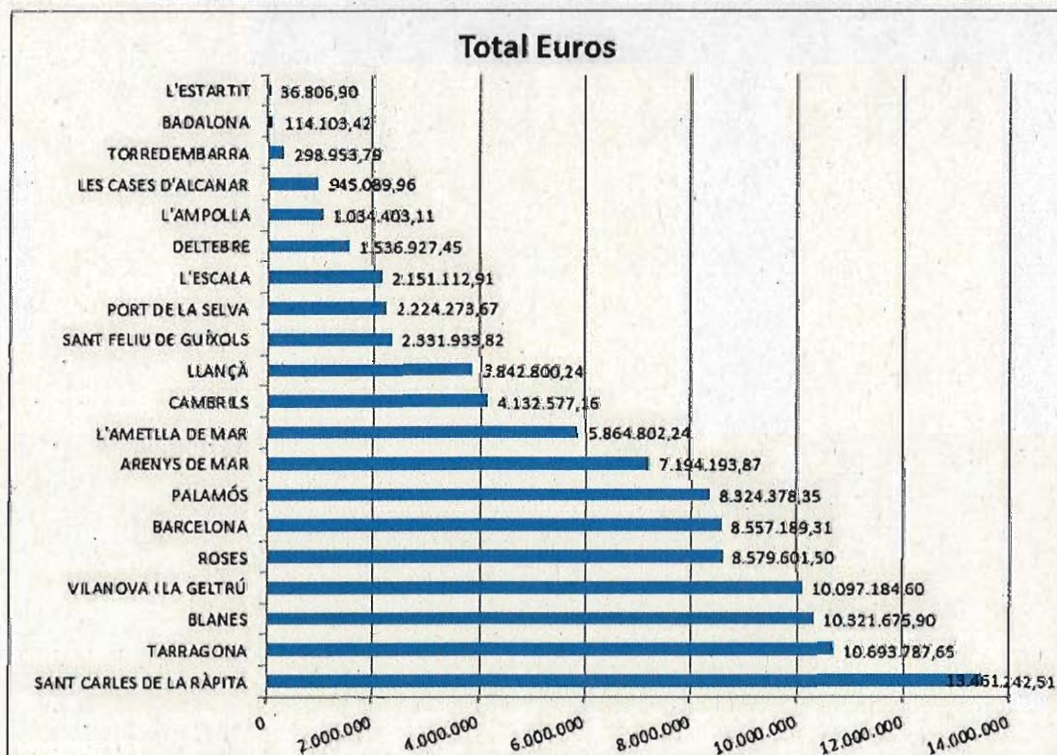
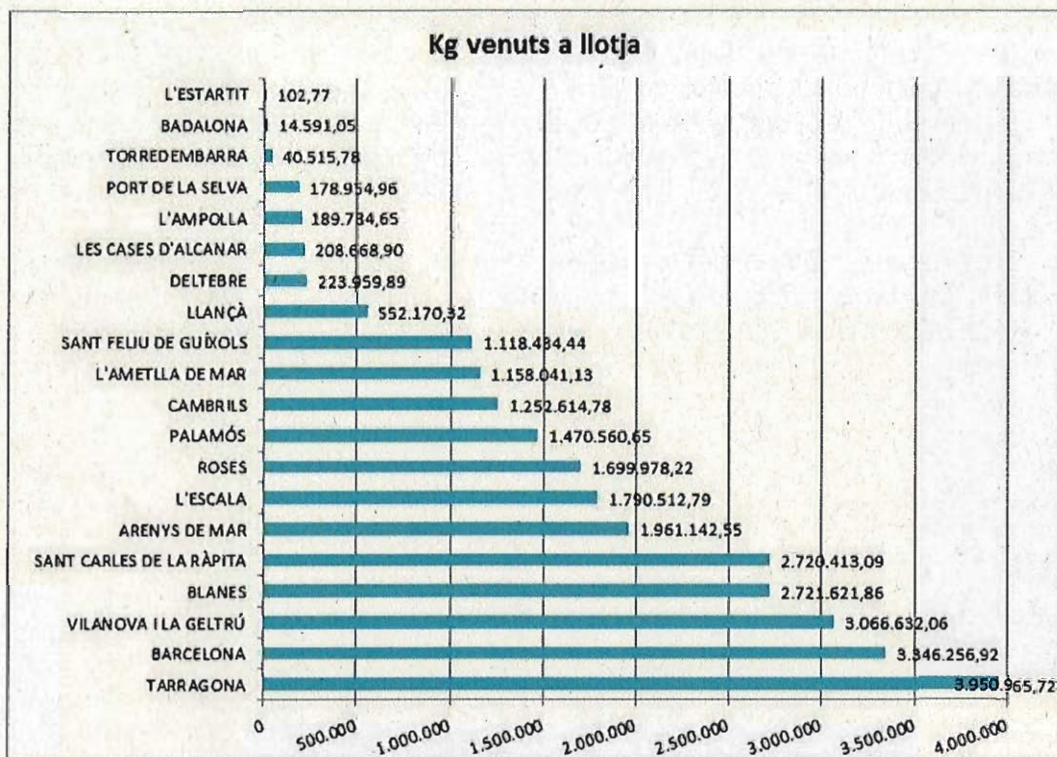
Elaborat per la Direcció General de Pesca i Afers Marítims

Llotja	Captures (kg)	Recaptació (€)
Arenys de Mar	1.961.142	7.194.194
Badalona	14.591	114.103
Barcelona	3.346.257	8.557.189
Blañes	2.721.622	10.321.676
Cambrils	1.252.615	4.132.577
Deltebre	223.960	1.536.927
L'Ametlla de Mar	1.158.041	5.864.802
L'Ampolla	189.785	1.034.403
Les Cases d'Alcanar	208.669	945.090
L'Escala	1.790.513	2.151.113
L'Estartit	103	36.807
Llança	552.170	3.842.800
Palamós	1.470.561	8.324.378
El Port de la Selva	178.955	2.224.274
Roses	1.699.978	8.579.601
Sant Carles de la Ràpita	2.720.413	13.461.243
Sant Feliu de Guíxols	1.118.434	2.331.934
Tarragona	3.950.966	10.693.788
Torredembarra	40.156	298.954
Vilanova i la Geltrú	3.066.632	10.097.185

Projecte de Decret sobre el model de governança de la pesca professional a Catalunya

Elaborat per la Direcció General de Pesca i Afers Marítims

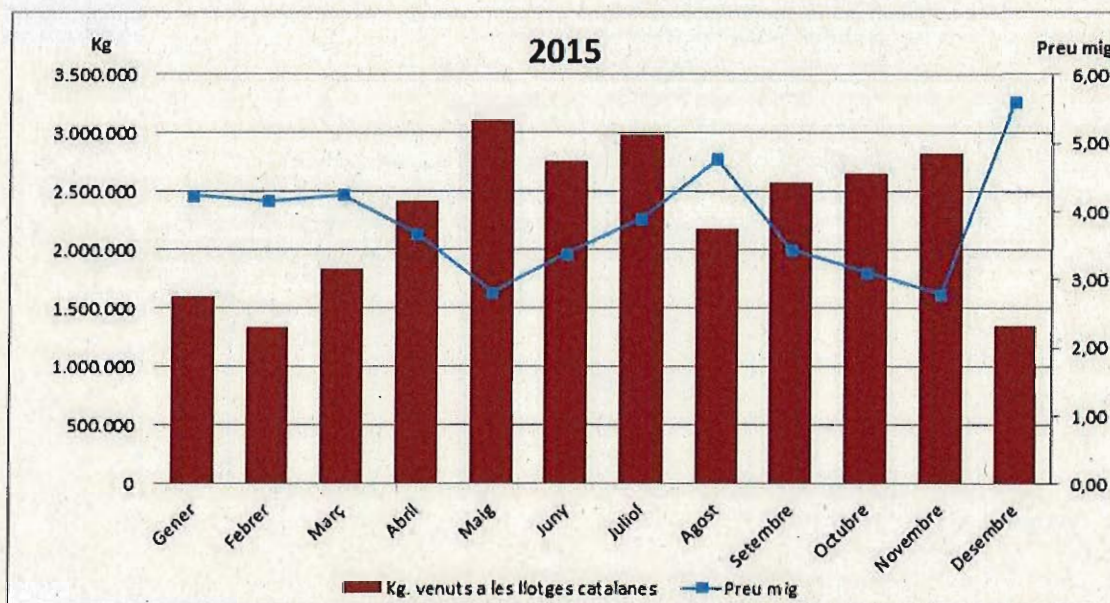

Projecte de Decret sobre el model de governança de la pesca professional a Catalunya

Elaborat per la Direcció General de Pesca i Afers Marítims

En relació a la variació del preu de primera venda al llarg de l'any, d'acord amb el gràfic següent s'aprecia un increment del preu mig fonamentalment durant el més de desembre coincidint amb les festes de Nadal i Cap d'Any, però també s'ha de tenir en compte que durant aquests mesos d'hivern efectuen la parada temporal les embarcacions d'encerclament que capturen peix blau (sardina i seitó), espècies amb preu de primera venda força baixos.

També s'observa un increment del preu durant els mesos d'estiu, especialment durant l'agost, coincidint també amb una disminució de les captures. És detecta clarament la llei del mercat de a menys captures més preu.

Projecte de Decret sobre el model de governança de la pesca professional a Catalunya

Elaborat per la Direcció General de Pesca i Afers Marítims

Annex C. Model teòric de cogestió pesquera

El model teòric de cogestió del sector pesquer aplicat a un pla de gestió que du implícit un seguiment científic, consisteix en la posta en pràctica d'una metodologia de treball en equip, de resposta àgil i adaptada a l'evolució dels resultats de l'estudi associat. A nivell de Catalunya ja l'any 1996 el Dr. Jordi Leonart, investigador de l'Institut de Ciències del Mar ICM-CSIC, proposava la necessitat de l'aplicació de models de cogestió adaptativa al sector pesquer. L'article: "La pesca a Catalunya i la seva gestió", és una clara evidència d'aquest fet (s'adjunta l'article a l'expedient). El model de gestió pesquera proposat en el document i les justificacions presentades pel biòleg català van ser en aquell moment premonitori del que a data d'avui, amb molt petites variats propugna el model de governança proposat en el present decret. El que durant la dècada dels noranta semblava una utopia s'ha transformat durant els darrers cinc anys, no només en una opció viable de gestió dels recursos pesquers, sinó probablement en la única capaç de resoldre, o almenys alleugerir, la greu crisi que afecta actualment al sector pesquer. Han estat molts els factors que han propiciat la implantació d'un model de gestió alternatiu, algun positiu com és la gran millora en les eines informàtiques que permeten manipular milers de dades en temps real i la velocitat en l'intercanvi d'aquestes mateixes dades entre els tècnics involucrats en la gestió dels plans de pesca, però altres de negatius com són la disminució de la massa biològica i inclús de la diversitat de moltes de les espècies objectiu, conseqüència no només de la sobreexplotació sinó també de l'activitat antropogènica en les aigües marítimes i continentals.

1 Introducció

Catalunya té una notable tradició pescadora, de consum de peix, d'explotació de diversos productes marins, i de la seva gestió. Ja al segle XI la pesca del corall era molt important a la marina de l'Empordà mentre que als segles XVII i XVIII els catalans en tenien el monopoli del comerç i la manufactura. Els primers arts d'arrossegament (anomenats gànguils) ja eren presents a les nostres costes a finals del segle XVI.

Durant el segle XVIII la crisi de l'antic règim i la transició de la pesca des d'una activitat de subsistència a una activitat econòmica vinculada a un mercat, generen un canvi de l'estructura social i econòmica acompanyat d'una forta conflictivitat que dona lloc a nous usos i reglaments.

A Catalunya la pesca es produeix majoritàriament prop de la costa sent irrellevant la pesca que es produeix en aigües llunyanes. El darrer art important de la nostra costa, la teranyina, no s'introduirà fins la primera meitat del segle XX, provinent de l'Atlàntic, a costa de la desaparició del sardinal, el qual fou l'art més emprat en els passats segles.

Fent servir una tipificació de caire ecològic, més útil aquí que no pas la taxonòmica, podem desglossar els recursos en demersals, petits pelàgics, pelàgics mitjans i grans pelàgics.

S'anomenen demersals les espècies que viuen en relació amb el fons, incloent-hi tant les pròpiament bentòniques com aquelles que viuen prop del fons. Els recursos

Projecte de Decret sobre el model de governança de la pesca professional a Catalunya

Elaborat per la Direcció General de Pesca i Afers Marítims

demersals inclouen més d'un centenar d'espècies de peixos, crustacis, mol·luscs i altres grups, que es capturen significativament amb, com a mínim, deu arts diferents, els més importants dels quals són el bou, els palangres de fons, el tresmall, les soltes, el rastell, les gàbies i els cadups. Dintre d'aquest grup hi ha les espècies més cares, particularment dins dels crustacis, tot i que una de les espècies més cares és l'espardenya.

El recurs pesquer és, primer de tot, una entitat biològica, que respon no només a l'acció humana sinó també a l'ambient on es troba i a la seva pròpia natura. Els animals que componen el recurs pesquer són salvatges, viuen en llibertat i l'home no els alimenta, no en controla la producció ni en fa la selecció genètica. L'ambient tampoc no és controlat per l'home, com ho pot ésser en una granja, tot i que sí que és degradat per l'activitat humana. De fet la pesca és una de les poques restes d'activitat caçadora-recol·lectora pròpia del paleolític, i, en aquest camp és, de molt, la més important.

Com a activitat econòmica, la pesca té unes altres implicacions. La ciència econòmica té dificultats a l'hora de fer la valoració econòmica dels recursos naturals renovables, per consegüent sembla difícil que un recurs renovable pugui ésser gestionat eficaçment, especialment en el cas que no tingui una propietat assignada. En aquest sentit, hi ha dues possibles solucions al conflicte: fer que el recurs deixi d'ésser comú, és a dir, privatitzar-lo, o regular-ne l'accés de forma més precisa. La privatització ha estat assajada en diverses pesqueries d'Amèrica i Oceania, mitjançant una eina, denominada ITQ (Individual Transferable Quota) on les quotes de pesca són privades i el propietari hi pot comerciar. Fins avui els resultats han estat incerts. La segona possibilitat implica la gestió pública del recurs considerat no com una propietat comuna d'accés lliure sinó com una propietat pertanyent al poble d'un país i per tant administrat pel seu govern, o de diversos països i administrat per tots els seus governs. Aquest és el sistema emprat, si més no nominalment, en gran part de les pesqueries mundials, incloent-hi la de Catalunya.

La gestió de la pesca, com a cas particular de recurs renovable de propietat col·lectiva, és una qüestió que no està resolta. La pesca de Catalunya, sense haver patit cap daltabaix dramàtic, mostra símptomes de sobreexplotació en algunes de les espècies més importants. Els mètodes de gestió pesquera que s'han estat aplicant a Catalunya des del restabliment de l'autonomia, han estat l'herència de la metodologia de l'etapa preconstitucional, però en definitiva han estat força semblants als de la resta de la Mediterrània. En general, s'han fonamentat en la publicació de normes tendents a limitar el creixement de l'esforç de pesca, provocat ja sigui per la millora en les motoritzacions, en l'utilatge pesquer i molt fonamentalment en l'equipament tecnològic de posicionament i/o la localització de les espècies d'interès pesquer. Algunes de les mesures de gestió que han estat aplicades en els darrers anys han provocat l'efecte contrari a la reducció de l'esforç. Un clar exemple d'aquest fet és la subvenció del carburant, de molta incidència en modalitats de pesca basades en arts actius com és el cas de la pesca d'arrossegament.

Projecte de Decret sobre el model de governança de la pesca professional a Catalunya

Elaborat per la Direcció General de Pesca i Afers Marítims

Aquest sistema de gestió que ara volem canviar no ha estat basat en avaluacions periòdiques del recurs, ni es revisa sistemàticament per adaptar-lo a les noves situacions. La manca d'una avaluació continuada provoca de forma evident que s'entri en una dinàmica de sobreexplotació progressiva que ha portat al sistema pesquer a una situació continuada de crisi i desequilibri. Per tal de prevenir un més que previsible col·lapse de moltes de les espècies i finalment del propi model, cal planificar i dur a terme un projecte pesquer de Catalunya amb la intervenció de l'administració, el sector, el col·lectiu científic i tots aquells altres agents que estiguin afectats per l'activitat o que defensin els interessos d'altres col·lectius preocupats per l'impacte directe i indirecte de l'activitat sobre els ecosistemes aquàtics.

El nou model ha d'aplicar el principi de precaució com a eina base per definir les actuacions sobre aquelles pesqueres carents del suficient volum de dades per garantir una gestió eficaç i coherent. Per les dimensions de l'activitat pesquera a Catalunya, el model de governança establert en el decret pot esdevenir un model pilot de regulació racional i adaptativa de les pesqueries mediterrànies.

2 Models de gestió

Es coneix com gestió adaptativa aquella que comporta un procés continu d'adquisició de coneixements, en què les activitats de recerca i regulació estan íntimament lligades. La gestió no adaptativa és aquella que no respon al mecanisme anterior. Les mesures de gestió no es revisen regularment sinó que són relativament permanents, sovint independents de l'estat del recurs. El model de governança del decret preveu una gestió adaptativa basada en la aplicació d'un criteri negociat amb igualtat de condicions entre els diferents agents implicats. Aquest mecanisme de presa de decisions conjunta s'anomena cogestió.

3 Els actors de la gestió-cogestió

La gestió adaptativa d'un recurs en el model català requereix el concurs d'un mínim de quatre actors, l'administrador, el pescador, el científic que valora l'evolució de la pesquera en base a determinats models d'explotació pesquera i el tècnic que fiscalitza el respecte de l'activitat extractiva vers la resta d'aspectes mediambientals i ecosistèmics que puguin veure's afectats. Cadascun dels actors ha de desenvolupar un rol específic en la cadena, sovint interactuant en diverses baules; tots quatre són necessaris per tal de dur a bon terme la correcta regulació del recurs.

És important la bona actitud dels pescadors en front de les mesures de gestió, així com la seva participació en elaborar-les. La comunitat pesquera organitzada té un paper fonamental per mantenir les regulacions en l'àmbit local. L'únic pla de gestió que s'ha dut a terme a la Mediterrània occidental amb anterioritat a l'entrada en vigor de la reglamentació europea, el «Pla Castelló», fou promogut pels mateixos pescadors.

La funció de l'administrador ha estat en el model clàssic la de prendre decisions de forma unilateral. En el model de cogestió adaptativa l'administració pesquera cedeix la seva capacitat de presa de decisions al col·lectiu de cogestió i això facilita l'aplicació d'un model de pesca que permet definir objectius a mitjà i llarg termini, elaborar un pla

Projecte de Decret sobre el model de governança de la pesca professional a Catalunya

Elaborat per la Direcció General de Pesca i Afers Marítims

d'acció per identificar el camí per a assolir-los partint de la situació present, aconseguir els mitjans financers i jurídics adequats per a tirar-lo endavant, i posar en marxa les eines de gestió. No és una tasca fàcil car la complexitat del món de la pesca fa que no es puguin optimitzar diversos objectius alhora. Cal, a més a més, desenvolupar la coordinació entre el sector pesquer i la part científica, tot comptant amb l'assessorament biològic, econòmic, jurídic i social adequat als fins que es persegueixen.

4 Seguiment i avaluació

Prèviament a qualsevol gestió cal conèixer molt bé el sistema que gestionarem. La situació actual de coneixement de la pesca a Catalunya és molt inferior a la que seria desitjable. Malgrat l'estreta col·laboració entre la Direcció General de Pesca i Afers Marítims, l'Institut de Ciències del Mar ICM-CSIC, i diverses ONGs mediambientalistes, que en el marc dels seus objectius fundacionals tenen accés al finançament necessari per a executar diversos programes d'investigació, manca encara molta informació sistemàtica i actualitzada sobre l'estat i el volum de les poblacions de peixos i l'estat qualitatiu dels seus caladors tant des del punt de biològic i mediambiental.

5 Mesures econòmiques

En un context de recurs sobreexplotat, com és el de la majoria dels mars del món, i no n'és una excepció el litoral Mediterrani català, la intervenció pública ha d'anar adreçada a eliminar esforç de pesca. Això ha estat així amb caràcter general en el cas de les mesures tècniques de gestió, però no ha estat així en el cas de les mesures econòmiques. L'actual model de Política Pesquera Comuna de la Unió Europea, a diferència del model anterior a la última reforma, prioritza la despesa en aspectes vinculats al seguiment científic de les pesqueres, a la implantació de mètodes de millora de la selectivitat i de reducció de l'esforç, establint mecanismes per evitar la subvenció de dispositius destinats a incrementar l'habilitat pesquera, fet que anteriorment havia comportat importants increments d'esforç. Un dels punts on més interès ha posat la Unió Europea a l'hora de prioritzar els ajuts és en el seguiment tècnic-científic dels plans de gestió on ha desplegat un important ventall de possibilitats de subvenció mitjançant els Fons Europeo Pesquer i Marítim (FEMP).

6 Desenvolupament sostenible i principi de precaució

El 1988 la FAO (FAO, 1995b) definí el desenvolupament sostenible com «la gestió i conservació de la base del recurs natural, i l'orientació del canvi tecnològic i institucional de manera que asseguri la consecució i la satisfacció continuada de les necessitats humanes de la generació present i de les futures. Tal desenvolupament conserva la terra, l'aigua, els recursos genètics de les plantes, no degrada l'ambient, és tecnològicament adequat, econòmicament viable i socialment acceptable». Conseqüentment, es pot afirmar que la sostenibilitat dels recursos pesquers és un problema econòmic, no biològic.

Projecte de Decret sobre el model de governança de la pesca professional a Catalunya

Elaborat per la Direcció General de Pesca i Afers Marítims

Biològicament una explotació sostenible és una fita que es pot assumir, el problema és si econòmicament es pot acceptar la planificació d'un creixement zero en la producció pesquera. Per començar s'hauria de fer marxa enrere: cal valorar els costos econòmics de la recuperació dels caladors sobreexplotats però també de la reconversió a arts de pesca respectuosos amb el medi, i de les tècniques que minimitzin el rebuig.

L'enfocament precautori, un altre dels principis en els que es basa el nou model de governança de la pesca professional a Catalunya, consisteix en l'aplicació del principi de precaució, concepte, inicialment desenvolupat en el camp de la contaminació marina, i que té molt d'interès en la gestió de recursos. En resum es pot enunciar com l'adopció de mesures de seguretat força prudents en situacions d'incertesa o quan existeix un risc potencial, àdhuc en absència d'una prova incontrovertible d'amenaça.

Un concepte clau en l'aplicació del principi de precaució és la necessitat d'invertir la càrrega de la prova. Això vol dir que en comptes d'haver de demostrar que una determinada acció és perjudicial per a prohibir-la, sigui qui promou l'acció qui hagi de demostrar que no té efectes negatius per tal de poder ésser autoritzada. No serveix el mètode habitual per determinar de qui és la responsabilitat de fornir les evidències rellevants i els criteris que han d'ésser usats per jutjar tal evidència. Cal assumir que les accions humanes són, en principi, perjudicials mentre no es demostrï el contrari.

Barcelona, 27 de juny de 2017

Rosario Allué Puyuelo
Cap de Servei de Recursos Marins

Carles Valcarce Ferrer
Assessor jurídic

Sergi Tudela i Casanovas
Director general de Pesca i Afers Marítims

De: Rodon Peris, Jordi

Enviat: 27 juny 2017 13:54

Per a: Assessoria Jurídica Daam

A/c: Seira Sanmartin, Angela; Valcarce Ferrer, Carles; Mejias Gimenez, Ma. Montserrat; Puigmulé Recasens, Immaculada

Tema: Nova Memòria d'avaluació d'impacte de les mesures proposades del Decret sobre el model de governança de la pesca professional a Catalunya

En relació a les esmenes presentades per la Direcció General de Coordinació Interdepartamental a la Memòria d'avaluació de l'impacte de les mesures proposades del projecte de decret de governança de la pesca professional a Catalunya, adjunt us trametem la memòria modificada segons les seves indicacions.

Pel que fa a la possibilitat de demanar informe a l'Autoritat Catalana de la Competència proposada per la mateixa Direcció General de Coordinació considerem que no és necessari sotmetre el projecte a informe de l'Autoritat de la Competència ja que aquest projecte de decret no suposa la competència entre uns operadors i altres. El que pretén regular aquest decret és un model de participació de tots els operadors d'una mateixa pesqueria o modalitat de pesca en la regulació del recurs marí al que afecta. Cal tenir en compte que l'exercici de la pesca de determinat recurs o amb determinada modalitat, en l'àmbit de la Unió Europea té un "números clausus", sense que estigui obert a qualsevol persona que la vulgui exercir. El contingut regulatori adoptat mitjançant aquest model participatiu (model de cogestió) és el reflex de la normativa de protecció dels recursos estricta derivada de la Política Pesquera Comuna i per tant tots aquests operadors estarien igualment sotmesos a aquestes normes. L'única qüestió és com se'ls fa participar en el model d'aplicació d'aquestes normes.

Atentament,

Jordi Rodon Peris

Cap de Secció de Pesca i Marisqueig

Direcció General de Pesca i Afers Marítims

Departament d'Agricultura,

Ramaderia, Pesca i Alimentació

Av. Diagonal, 523-525 | 08029 Barcelona | Tel.: 93 444 50 00 | Fax: 93 419 32 05

jordi.rodon@gencat.cat | www.gencat.cat | facebook.com/agriculturacat | twitter.com/agricultura cat

PREPARATS

Aquest missatge s'adreça exclusivament a la persona destinatària i pot contenir informació privilegiada o confidencial. Si no sou la persona destinatària indicada, us recordem que la utilització, divulgació i/o còpia sense autorització està prohibida en virtut de la legislació vigent. Si heu rebut aquest missatge per error, us demanem que ens ho feu saber immediatament per aquesta via i que el destruïu.